

**OCENA DYREKTORA**  
**Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu**  
**gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Węgliniec**  
**za ubiegły okres gospodarczy 2015 – 2024**

---

Zadania określone przez Ministra Środowiska DLP-I-611-68/32278/15/ŁP z dnia 26.08.2015 roku na okres gospodarczy 2015 – 2024 wraz z ich wykonaniem przedstawiają się następująco:

- etat miąższościowy użytków rębnych w ilości 427 835 m<sup>3</sup> grubizny netto wykonano w około 92%, tj. 392 547,88 m<sup>3</sup>,
- powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym 11 334,90 ha wykonano w około 95%, tj. 10 786,10 ha z szacunkowym pozyskaniem w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębnego w ilości 554 858\* m<sup>3</sup> grubizny netto wykonano w około 100%, tj. 552 777,66 m<sup>3</sup>,
- projektowaną na 1 690,34 ha powierzchnię zalesień i odnowień wykonano w około 65%, tj. 1 098,33 ha,
- projektowaną na 1 674,47 ha powierzchnię pielęgnowania lasu wykonano w około 280%, tj. 4 680,66 ha.

\*Powyższe zestawienie uwzględnia zmiany wynikające ze zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych na zwiększenie szacunkowego pozyskania w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębnego (Decyzja DGLP nr 137 z dnia 10 lipca 2023 roku).

## 1. Stan posiadania

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Węgliniec według stanu na 31 grudnia 2024 roku wyniosła **17 708,6499** ha i zwiększyła się o 12,5800 ha w ciągu 10 lat obowiązywania planu. Powierzchnia leśna uległa zmniejszeniu o 9,6746 ha. Brak jest w nadleśnictwie gruntów we współwłasności.

Powierzchnia Nadleśnictwa Węgliniec uległa zwiększeniu w głównej mierze na skutek przejmowania w zarząd gruntów Skarbu Państwa na podstawie art. 74 ustawy o lasach oraz nabycia gruntów w drodze prawa pierwokupu na podstawie art. 37 i 37a ustawy

o lasach. Zwiększenie powierzchni nastąpiło także w wyniku rekultywacji gruntów po kopalni.

Zmniejszenie powierzchni nadleśnictwa to skutek przekazania gruntów w zarząd PGW Wody Polskie oraz sprzedaży nieruchomości na podstawie art. 40a i 38 ustawy o lasach.

Pozostałe zmiany były następstwem geodezyjnych pomiarów powierzchni działek ewidencyjnych w związku z modernizacją ewidencji gruntów i budynków oraz w związku z aktualizacją danych ewidencji gruntów i budynków.

Ogólnie, ubytki powierzchni ze stanu posiadania był niższe niż przejęcia gruntów.

## 2. Analiza użytkowania

Etat cięć użytków głównych w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Węgliniec wraz ze zmianą wynikającą ze zgody na zwiększenie szacunkowego pozyskania w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębne wynosił **982 693 m<sup>3</sup>** grubizny netto, w tym:

- a) użytki rębne - 427 835 m<sup>3</sup> grubizny netto,
- b) użytki przedrębne - 554 858 m<sup>3</sup> grubizny netto.

Użytkowanie grubizny ogółem w latach 2015-2024 zrealizowano w wysokości **945 325,54 m<sup>3</sup>**, możliwości określone etatem cięć wykorzystano w około 96%. Ustalona przez Ministra Środowiska oraz Dyrektora Generalnego LP, jako nieprzekraczalna, wielkość pozyskania była więc przestrzegana.

Udział użytków przygodnych w pozyskaniu stanowił około 10%.

- a) Użytkowanie rębne wyniosło łącznie 392 547,88 m<sup>3</sup>. Etat ten w wymiarze miąższościowym zrealizowano w około 92%, natomiast w wymiarze powierzchniowym w około 97%. Użytkowanie przygodne w użytkach rębnych wyniosło 19 392,00 m<sup>3</sup>, co stanowi około 5% użytkowania rębne.
- b) Użytkowanie przedrębne wyniosło 552 777,66 m<sup>3</sup>, tj. około 100% wielkości planowanej w wymiarze miąższościowym. Użytki przygodne w drzewostanach nieplanowanych do cięcia przedrębne wyniosły 74 792,73 m<sup>3</sup>, i osiągnęły ok 14%. Etat powierzchniowy użytkowania przedrębne, tj. CP-P i trzebieży łącznie, ustalony w wysokości 11 334,90 ha, został wykonany w 95%. Etat trzebieży wczesnych TW zrealizowano w 102%, zaś etat trzebieży późnych TP w około 93%. Ogółem wykonanie etatu powierzchniowego trzebieży wyniosło 95%.

Cięcia sanitarne wyniosły w nadleśnictwie 94 184,73 m<sup>3</sup>, co stanowi 9,96 % ustalonego etatu miąższościowego grubizny.

### 3. Analiza zadań z zakresu hodowli lasu

Zadania w zakresie odnowień i zalesień za ubiegłe 10-lecie wynosiły według planu urzędzenia lasu ogółem 1 690,34 ha. Wykonano 1 098,33 ha, co stanowi 65% planu. Odnowienia na powierzchniach otwartych zrealizowane zostały w ilości 614,22 ha tj. 70% z zaplanowanych. Zawierają się w tym odnowienia halizn w ilości 20,23 ha, będące wynikiem zagospodarowania m.in. powierzchni po pożarach i upraw przepadłych w wyniku suszy, wymoknięcia i szkód od zwierzyny. Plan nie przewidywał do odnowienia płazowin. Nie planowano także zalesień.

Odnowienia przy rębniach złożonych nadleśnictwo wykonało na powierzchni 446,98 ha, co wobec planowanych 784,84 ha stanowi 57% planu.

Podsadzenia produkcyjne wykonano w 88,30% na 17,74 ha, planowano je na powierzchni 20,09 ha. Dolesienia luk i przerzedzeń zrealizowano na powierzchni 19,39 ha, przy planowanych 2,36 ha.

Zadania z zakresu poprawek i uzupełnień wykonano na powierzchni 24,76 ha, czyli w wymiarze ponad dwukrotnie wyższym niż planowano, tj. 9,44 ha. W expirującym planie urzędzenia lasu nie planowano wprowadzania podszytów.

Zadania z zakresu pielęgnowania gleby wykonywano w miarę potrzeb, plan przekroczone prawie trzykrotnie wykonując zabiegi na powierzchni 4 680,66 ha, przy planowanej powierzchni 1 674,47 ha. Czyszczeń wczesnych - CW, wymagały drzewostany na powierzchni 3 653,42 ha, czyli więcej niż planowano, tj. 829,16 ha. Pielęgnowanie młodników - CP wykonano w 122% (1 027,24 ha).

Zabiegi melioracji agrotechnicznych, zaplanowane na powierzchni 1 685,93, ha, wykonano na 1 134,54 ha, co stanowi 67% planu. W minionym okresie nie planowano nawożenia oraz melioracji wodnych.

Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat zajmują w nadleśnictwie powierzchnię 462,62 ha. Powstałe w ubiegłym okresie gospodarczym uprawy na powierzchniach otwartych są najczęściej zgodne (84%) lub częściowo zgodne (16%) z projektowanym składem. Upraw niezgodnych z projektowanym składem stwierdzono na powierzchni 1,11 ha. Stopień pokrycia upraw jest również zadowalający, uprawy o pełnym pokryciu (1,0 – 0,9) opisano na powierzchni 433,49 ha, tj. 94%. Upraw przepadłych nie stwierdzono.

Część odnowień w Nadleśnictwie Węgliniec powstaje jako odnowienie podokapowe. Spowodowane jest to przyjętym sposobem zagospodarowania lasów. Młode pokolenie powstałe pod osłoną drzewostanu jest zazwyczaj dobrej jakości, przeciętnie wynosi ona 22.

#### 4. Ocena zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody

Nadleśnictwo posiada program ochrony przyrody opracowany na dzień 1 stycznia 2015 roku. Służby terenowe Nadleśnictwa Węglińiec prowadziły stałą obserwację zmian zachodzących w ekosystemach leśnych.

W ubiegłym 10-leciu nadleśnictwo realizowało zadanie obligatoryjne PZO dla obszaru „Dolina Dolnej Kwisy” polegające na ekstensywnym użytkowaniu kośnym trwałych użytków zielonych w Leśnictwie Osiecznica (oddz. 398 r, k), gdzie zainwentaryzowano siedlisko przyrodnicze – 6150 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). Prace polegały na jednorazowym koszeniu łąki od środka do zewnątrz na wysokości 5-15 cm w terminie od 1 czerwca do 30 września. Wyżej opisane prace były wykonywane corocznie. Pozostałe działania ochronne opisane w ww. PZO były realizowane podczas wykonywania zabiegów gospodarczych, m.in.:

- usuwano z drzewostanu gatunki obce ekologicznie zlokalizowane na siedlisku przyrodniczym - 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- odnowienia drzewostanu kształtowano zgodnie z odpowiednim dla typu siedliska przyrodniczego składem gatunkowym,
- zapewniano odpowiedni zasób martwego drewna, z dostosowaniem do konkretnych uwarunkowań lokalnych.

W ramach PZO dla obszaru „Bory Dolnośląskie” nadleśnictwo realizowało działanie ochronne polegające na znakowaniu siatek ogrodzeniowych upraw leśnych, tak aby zminimalizować ryzyko kolizji z nimi przemieszczających się głośców. Zadanie było realizowane w ramach projektu „Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe” w latach 2019-2022. Prace polegały na uwidacznianiu metalowej siatki ogrodzeniowej poprzez wplecenie w oczka siatki stroiszu iglastego. Zadanie realizowano w Leśnictwie Ołobok, Stawiska oraz Węglowiec. W trakcie trwania projektu udało się pomyślnie uwidocznić 22 954 mb siatki leśnej.

Dnia 08 marca 2018 r. weszło w życie Zarządzenie nr 5/2018 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Torfowisko pod Węglińcem”. Nadleśnictwo w ramach ochrony czynnej na podstawie ww. zarządzenia realizowało następujące działania ochronne:

1. W 2019 roku, w celu eliminacji zagrożenia związanego z opanowaniem przekształconego siedliska przez gatunki zastępcze usunięto osobniki gatunku czeremcha amerykańska oraz

- dąb czerwony z całej powierzchni rezerwatu. Następnie przystąpiono do usunięcia gatunków drzewiastych zagłuszających egzemplarze sosny błotnej tj. dęba szypułkowego, świerka pospolitego oraz brzozę brodawką o łącznej miąższości 4,75 m<sup>3</sup>,
2. W 2020 roku, kontynuowano usunięcie osobników gatunków drzewiastych zagłuszających egzemplarze sosny błotnej tj. dęba szypułkowego, świerka pospolitego oraz brzozę brodawką o łącznej miąższości 7,51 m<sup>3</sup>.
  3. Corocznej lustracji terenowej rezerwatów przyrody.
  4. Corocznego przeglądu pomników przyrody.
  5. Ochrony 6 stref ochronnych dla gatunku bielik, bocian czarny oraz głuszec.
  6. Stałego przeglądu istniejących stanowisk roślin, grzybów i zwierząt podlegających ochronie prawnej.

## **5. Ochrona lasu**

Występujący szczególnie w latach 2015-2021 deficyt wody powodowany zmniejszającą się ilością opadów atmosferycznych zarówno w okresie zimowym, jak również w trakcie sezonu wegetacyjnego oraz coraz częściej występujące ekstremalne zjawiska pogodowe (huraganowe wiatry, powodzie o zasięgu regionalnym lub lokalnym), przyczyniły się do trwałego osłabienia drzewostanów oraz zachwiania stabilnością ekosystemów leśnych.

Szczególnie duże szkody w nadleśnictwie spowodowały huraganowe wiatry – burza huraganowa w lipcu 2015 roku, orkan „Fryderyk” w 2018 roku oraz orkan „Dudley” w roku 2022. W minionym okresie z powodu szkód wyrządzonych przez silne wiatry nadleśnictwo realizowało zwiększone rozmiary wyróbki złomów i wywrotów.

Cykliczne huraganowe wiatry, oraz susza fizjologiczna utrzymująca się od 2015 roku, stanowiły pierwotną przyczynę wzmożonego opanowania drzewostanów przez szkodniki wtórne oraz grzyby patogeniczne w późniejszych latach.

Biorąc pod uwagę udział użytków przygodnych w pozyskaniu drewna ogółem, należy uznać stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Węglińiec za dobry. Udział prowadzonych cięć przygodnych w latach 2015-2024 wynosił od 5% do 27%. Pozyskanie posuszu w tych latach kształtuje się średnio na poziomie 12,7 tys. m<sup>3</sup>, osiągając najwyższe wartości 24,2 tys. m<sup>3</sup> w roku 2018 oraz 20,5 tys. m<sup>3</sup> w roku 2015, co jest pochodną szkód od suszy i wiatru w tych latach.

Szkody powodowane przez zwierzynę w Nadleśnictwie Węglińiec sprowadzają się do uszkodzenia przez jeleniowate upraw (zgryzanie), młodników i drzewostanów (spałowanie, czemchanie) oraz podtapiania i ścinania drzew przez bobry. W celu ograniczenia rozmiaru

szkód powodowanych przez zwierzynę nadleśnictwo podejmuje różnego rodzaju działania, w tym: modyfikację zabiegów hodowlanych, zabezpieczenie chemiczne, gradzenie upraw, wykładanie drzew zgryzowych.

W Nadleśnictwie Węglińiec prowadzono obserwacje i ograniczenie liczebności populacji szkodników wtórnych głównie poprzez pułapki feromonowe i klasyczne, terminowe usuwanie posuszu, wywrotów i złomów z lasu.

Lasy Nadleśnictwa Węglińiec zaliczone są do I kategorii zagrożenia pożarowego. W siedzibie nadleśnictwa funkcjonuje punkt alarmowo-dyspozycyjny.

## **6. Wyniki monitoringu skutków oddziaływania ustaleń tego planu na środowisko i obszary Natura 2000**

Do planu urządzenia lasu przedmiotowego nadleśnictwa sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000. W konkluzji tego opracowania stwierdzono, że plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Węglińiec nie ma znacząco negatywnego wpływu na środowisko i nie przewiduje realizacji zadań zaliczanych do szczególnie uciążliwych dla środowiska i przedmiotów ochrony.

Na podstawie informacji naczelnika właściwego do spraw urządzania lasu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w zakresie wykonania monitoringu dotyczącego skutków realizacji planu na środowisko i obszary Natura 2000 zgodnie z ustaleniami przyjętymi w prognozie oddziaływania na środowisko tego planu, nie stwierdzono negatywnych skutków oddziaływania ustaleń planu na środowisko i obszary Natura 2000.

## **7. Wnioski**

Uwzględniając zaprezentowane powyżej informacje, stwierdzam, że prowadzona w ubiegłym okresie gospodarka leśna w Nadleśnictwie Węglińiec przyniosła pozytywne efekty. Wykonano obowiązkowe i kierunkowe zadania określone w poprzednim planie urządzenia lasu. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Węglińiec wzrosła o ponad 12 ha, osiągając na koniec dziesięciolecia 17 708,6499 ha. Zasoby drewna wzrosły i osiągnęły wielkość około 4,5 mln m<sup>3</sup>. Zwiększyła się także zasobność z 256 m<sup>3</sup>/ha do 275 m<sup>3</sup>/ha.

Przeciętny wiek drzewostanów wzrósł nieznacznie z 54 do 55 lat. Analizując istniejące i pożądane relacje pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów Nadleśnictwa Węglińiec (55 lat), a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów ( $\frac{1}{2} \times 100$  lat) należy stwierdzić, że wieki te są zbliżone (w granicach 5 lat).

Główne zmiany w strukturze według gatunków panujących są następujące:

- zauważalne jest zmniejszanie się areалу zajmowanego przez brzozę, w mijającym dziesięcioleciu o ok 2% (z ok 7% do ok 5%);
  - wzrosła powierzchnia drzewostanów dębowych o około 2% (z ok 2% do ok 4%).
- Pozostałe zmiany w udziale powierzchniowym gatunków panujących w stosunku do poprzedniego okresu są niewielkie.

Biorąc pod uwagę wszystkie czynniki wpływające na prowadzoną w minionym okresie gospodarkę, jej ogólną ocenę należy uznać za **pozytywną**.

Z upoważnienia Dyrektora  
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych  
we Wrocławiu  
Robert Szlachetka  
Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej  
*/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/*